

Varför inträffar olyckor?

- Är det människan eller

organisationen som brister?

Sveriges bergmaterialförenings branschdag

Stockholm den 16 april 2015

Lena Kecklund, Fil Dr, VD MTO Säkerhet

lena.kecklund@mto.se

www.mto.se

Vilka är vi?

MTO Säkerhet är ett specialistföretag som arbetar med att förebygga och hantera risker i samspelet mellan människa, teknik och organisation.

Utgångspunkt är samspelet mellan
Människa (M)
Teknik (T)
Organisation (O)

Hur arbetar vi?

Vi tillämpar expertkunskap och specifik beteendevetenskaplig kunskap och metodik för att öka säkerhet, effektivitet och förbättra kundens verksamhet

- Systemperspektiv
- ”Människokunskap”
- Verktyg och metoder

Var arbetar vi med MTO?

- Järnväg
- Spårtrafik
- Kärnkraft
- Vägtrafik
- Sjöfart
- Luftfart
- Utrymnings- och brandsäkerhet
- Patientsäkerhet

Våra tjänster

- Olycks- och incidentutredningar
- Riskanalyser
- Säkerhetsstyrning
- Säkerhetskultur
- Human Factors Engineering
- MTO-utbildningar
- Granskning
- Forskning

Vår expertis

Specialister med erfarenhet och spetskompetens inom:

- MTO
- säkerhetsstyrning
- säkerhetskultur
- riskanalys
- beteendevetenskap
- kognitionsvetenskap
- human factors engineering
- arbets- och organisationspsykologi
- informationsteknologi och systemteknik

Exempel på våra kunder

Vad erbjuder MTO?

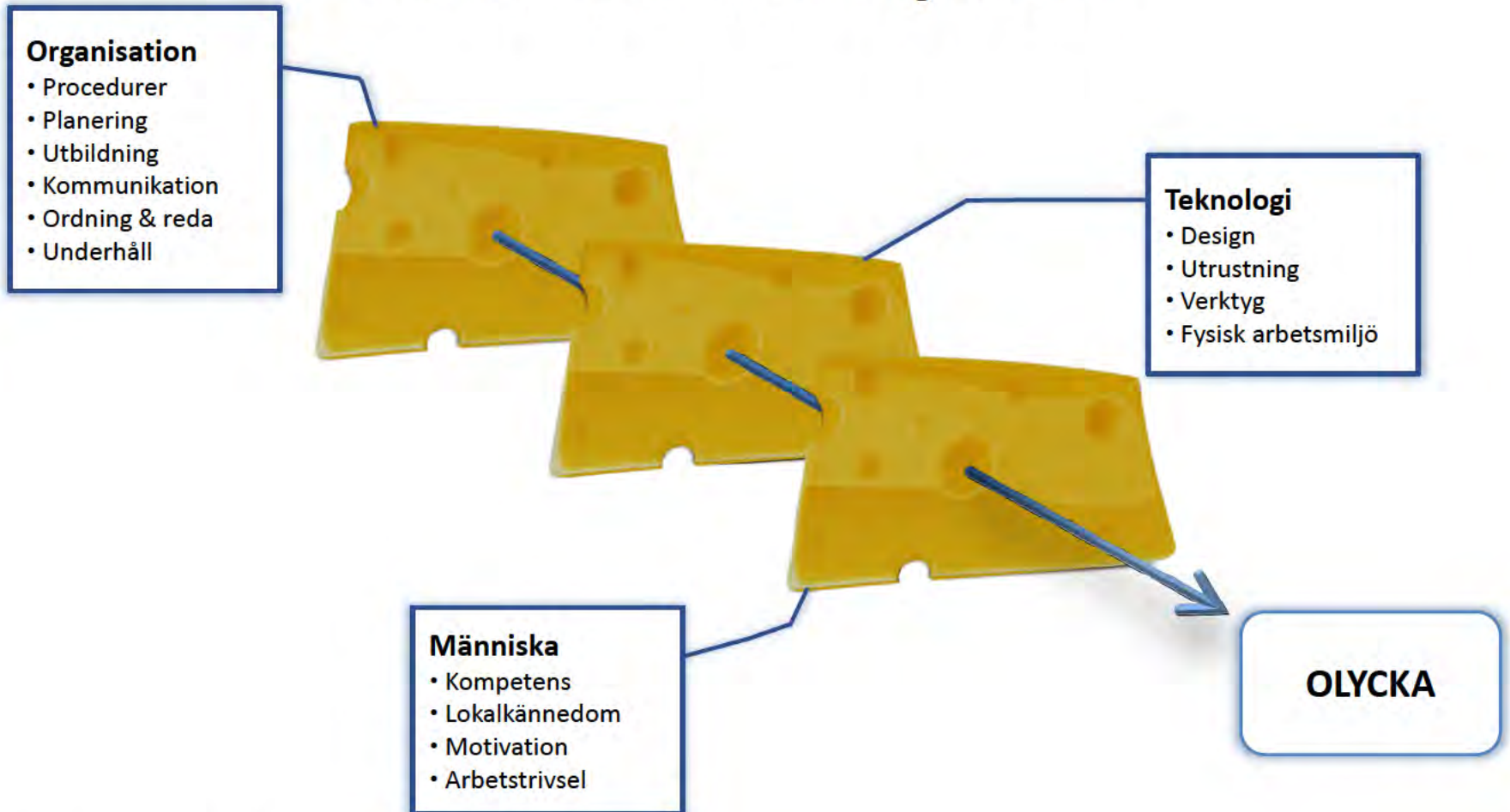
- Spetskompetens
- Helhetsperspektiv på säkerhet
- Vetenskapligt baserad kunskap
- Bred erfarenhet
- Verktyg

Varför blir det olyckor?

Varför blir det olyckor?

(Swiss cheese model, James Reason, 1990)

Olycka på Saltsjöbanan 2013

Systemsäkerhetsperspektivet - MTO

Varför funkar det i komplexa miljöer?

Säkerhetskultur

Kultur

“The way we do things around here”

(Deal & Kennedy, *Corporate Culture*, 1982, Cooper, 1999)

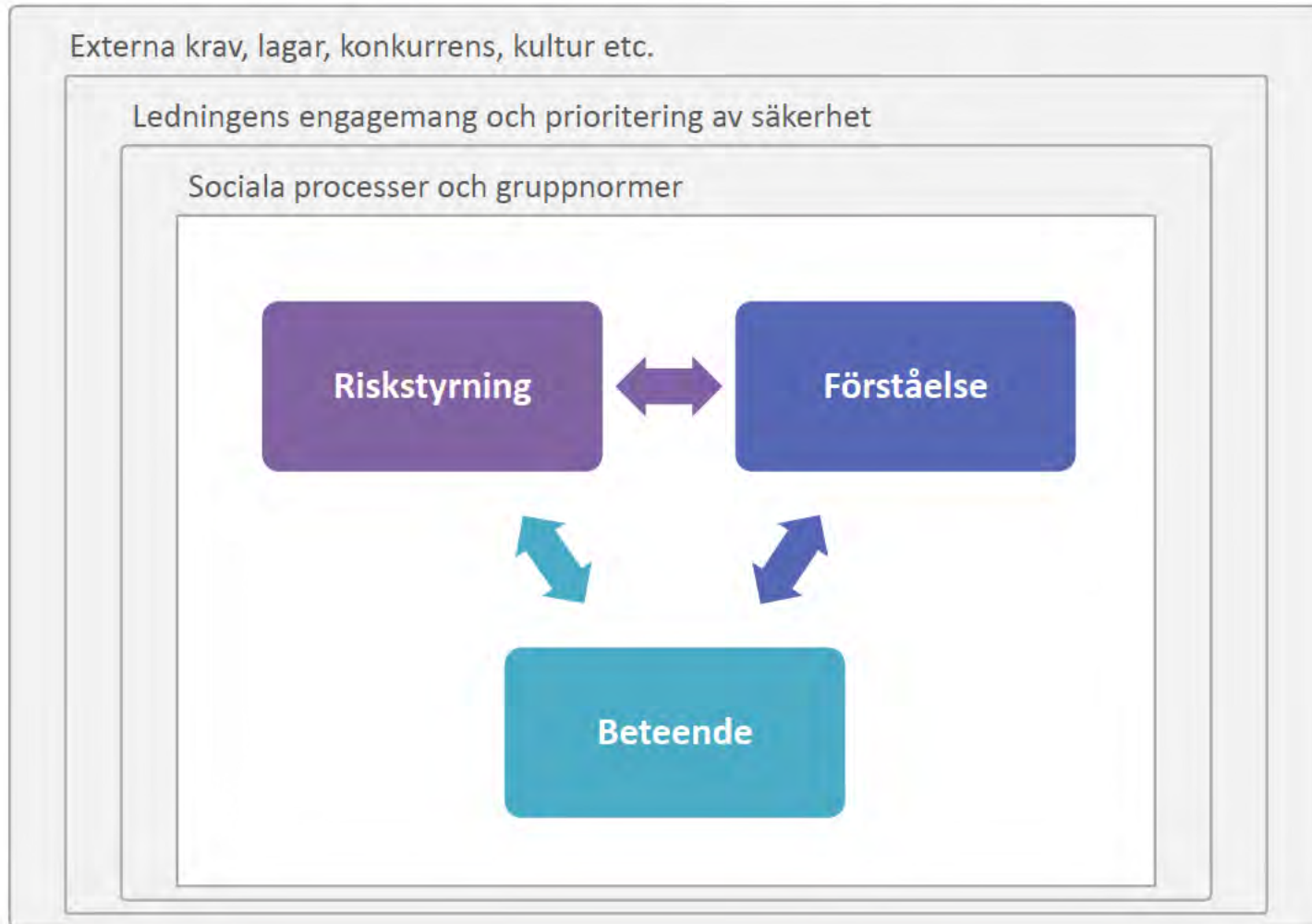
“Organisationskultur är den uppsättning gemensamma normer, värderingar och verklighetsuppfattningar som utvecklas i en organisation när medlemmarna samverkar med varandra och omvärlden”

(Bang, *Organisationskultur*, 1999)

Finn fem fel (eller flera)!

Säkerhetskultur - modell

Grundläggande förutsättningar

- **Ledningens engagemang**
- Säkerhet prioriteras högt av såväl chefer som anställda,
- Alla är involverade och engagerade i, och känner ett gemensamt ansvar för, säkerheten
- Öppen kommunikationen som gör att man vågar rapportera och lära av misstag
- Man söker orsaker till tillbud och olyckor brett i organisationen och inte bara i individens beteende
- Adekvat säkerhetsstyrning (rutiner, instruktioner etc.)

Ofta återkommande brister på ledningsnivå

- Upplevt brist på engagemang och prioritering av säkerhetsfrågor
- Brist på kunskap och förståelse rörande säkerhet
- Bristande uppföljning och återkoppling mellan olika nivåer i verksamheten
- Saknar kunskap om operativa förutsättningar och tillstånd

”Systemsäkerhet i arbetslivet: Förklaringar och gemensamma mönster”

Kecklund, Arvidsson & Lindvall

Artikel i tidskriften Arbetsmarknad & Arbetsliv som publiceras under år 2014

Viktiga förutsättningar

Individen måste ges rätt förutsättningar för att kunna agera säkert:

- Utbildning, ledningssystem för säkerhet, ändamålsenlig teknisk utrustning, redundanta skyddssystem och barriärer, arbetstider, bemanning etc.

Detta förutsätter i sin tur:

- Systemsäkerhetsperspektiv
- Ledningens engagemang
- Säkerhetskultur
- Ledningssystem för säkerhet

Vikten av ledningssystem för säkerhet

- Verktyg för att fortlöpande och systematiskt utveckla och säkra verksamhetens kvalitet
  - Leda, styra och säkra verksamheten, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra
- Roller, arbetsuppgifter och ansvar ska vara tydligt definierade
- Säkerhetskritiska arbetsmoment sker enligt fastställda rutiner

Nyttan med MTO

Verksamheten blir

- Bättre
- Säkrare
- Effektivare

Vad erbjuder MTO?

- Hjälp att utforma en säker verksamhet
- Förändring av säkerhetskultur
- Utbildning
  - Hur påverkar Människa, Teknik och Organisation varandra?
  - Varför händer olyckan?
- Olycksutredning – förstå, förklara och förebygga

Frågor?

Tack!

mto.se

lena.kecklund@mto.se